

УДК 821.161.2:82.09

DOI 10.34142/2312-1076.2022.2.100.10

Ірина Разуменко

ЗІТКНЕННЯ ОСОБИСТОСТІ З НАВКОЛИШНІМ СВІТОМ У РОМАНІ Л. ГУНЕЛЯ «БОГ ЗАВЖДИ ПОДОРОЖУЄ ІНКОГНІТО»

Abstract

The article presents the analysis in the novel by the most popular representative of the French literature Laurent Gounelle *God always travels incognito*. He is one of the fifth influential French fiction writers, his novel *God always travels incognito* has been translated into more than thirty languages. For several years, the novel topped the sales charts in France, it became immediately a worldwide bestseller, the novel is the work that deepens the human soul and builds human's character. In the novel *God always travels incognito* the author shows a system of interconnected images that are biographically reflected in the statements of the great people Gandhi, Mitterrand, Chirac. The essence of the idea in the novel is that no one can change the world without finding himself. Laurent Gounelle is a thinker, intellectual, he has a very unique artistic world vision, he has an original and unique creative gift, and this gift puts his name on a par with the names of famous French contemporaries such as Marc Levy, Bernard Verbert and others. Laurent Gounelle's novel *God always travels incognito* is designed for the rational, mental ability of a reader to think seriously and focused. The life idea here prevails over its direct image. At the heart of the novel there are "eternal" universal problems: truths and lies, freedom and non-freedom, creativity and dogmatism, loyalty and betrayal, love and hate. The central novel problem is the problem of an individual in the confrontation with the world around him, when sometimes it is impossible to force

yourself to overcome your own indecision and learn to express your desires and achieve what you want. The article analyzes the evolution of the main characters in the context of the individual collision to the outside world. The author's position in the text is based on the narrative criteria: you are happy when you change yourself, not when something changes around you. The images created by the author are striking in what could be called as the “presence effect”, because the writer seems to combine his own depicted view with the view “inside”. The novel *God always travels incognito* is one of the best French bestsellers.

Keywords: Laurent Gounelle, *God always travels incognito*, fiction writer, love, loyalty, betrayal, suicide, boredom, hope.

Анотація

У статті представлено аналіз роману найпопулярного представника французької літератури Лорана Гунеля (Laurent Gounelle), одного із п'яти впливових белетристів Франції, чий роман «Бог завжди подорожує інкогніто» перекладено у світі більш, ніж тридцятьма мовами. Роман кілька років очолював топ-листи продажів у Франції, одразу став всесвітнім бестселером, бо це твір, що поглиблює душу людини і будує її характер. У романі «Бог завжди подорожує інкогніто» автор показує систему взаємозв'язаних образів, які знайшли біографічне відображення у висловлюваннях великих Ганді, Міттерана, Ширака. Суть ідеї роману в тому, що ніхто не може змінити мир, не знайшовши самого себе. Лоран Гунель – мислитель, ерудит, має надзвичайно своєрідне художнє бачення світу, володіє оригінальним і неповторним творчим даром, і цей дар ставить його ім'я в один ряд з іменами відомих французьких сучасників, таких як Марк Леві, Бернар Вербер та ін. Роман Лорана Гунеля «Бог завжди подорожує інкогніто» розрахований на раціональну, розумову здатність читача, що думає серйозно та зосереджено. Думка про життя тут переважає над безпосереднім її зображенням. У центрі

роману – «вічні» загальнолюдські проблеми: істини та брехні, свободи та несвободи, творчості та догматизму, вірності та зради, любові та ненависті. Центральна проблема – проблема особистості в її зіткненні з навколишнім світом, коли часом неможливо змусити себе пересилити власну нерішучість і навчитися висловлювати свої бажання і добиватися того, чого прагнеш. У статті здійснено аналіз еволюції головних героїв в контексті зіткнення особистості з навколишнім світом. Авторська позиція спирається у тексті на критерії наративу: ти щасливий, коли міняєшся сам, а не коли щось змінюється навколо. Картини, створювані автором, вражають тим, що можна було б назвати «ефектом присутності», бо письменник ніби поєднує власний погляд на зображуване з поглядом «зсередини». Роман «Бог завжди подорожує інкогніто» постає в один ряд із кращими французькими бестселерами.

Ключові слова: Лоран Гунель, «Бог завжди подорожує інкогніто», белетрист, кохання, вірність, зрада, самогубство, нудьга, надія.

Вступ

Література відіграє важливу роль у суспільному та культурному житті країни, має жанрову та тематичну різноманітність. У XX ст. у Франції створювались епічні полотна Жоржа Перека, Веркора та його співавтора Коронеля, Жан-Луї Кюртиса про найгостріші та драматичніші сторінки життя країни, психологічні твори Франсуази Саган, Ельзи Тріоле, П'єра Куртал та ін.

Їхні художні твори ставали «дзеркалом» ставлення авторів до сучасних проблем та віддзеркаленням середовища на деформацію психіки особистості в епоху розвитку науково-технічної революції, яку супроводжували, з однієї сторони – «споживча цивілізація», а з іншої – бунт проти «речизму», різні молодіжні спрямування, які часто мали анархічний характер. Пошуки нових художніх прийомів у творчості французьких письменників приводили до створення

новаторських творів, але провідним їх жанром був і залишався роман. Індивідуально-авторський підхід до традиційних жанрів у творчості французьких авторів сприяв формуванню картини світу й становлення нових принципів художнього мислення.

Найпопулярним представником французької літератури сьогодення став Лоран Гунель (Laurent Gounelle) – один із п'яти впливових белетристів Франції, чий роман «Бог завжди подорожує інкогніто» перекладено у світі більш, ніж тридцятьма мовами (Гунель, 2021). Роман кілька років очолював топ-листи продажів у Франції, одразу став всесвітнім бестселером, бо це твір, що поглиблює душу людини і будує її характер.

Сучасний французький письменник Лоран Гунель у романі «Бог завжди подорожує інкогніто» показує систему взаємозв'язаних образів, які знайшли біографічне відображення у висловлюваннях великих Ганді, Міттерана, Ширака. Суть ідеї роману в тому, що ніхто не може змінити мир, не знайшовши самого себе. Лоран Гунель – мислитель, ерудит, має надзвичайно своєрідне художнє бачення світу, володіє оригінальним і неповторним творчим даром, і цей дар ставить його ім'я в один ряд з іменами відомих французьких сучасників, таких як Марк Леві, Бернар Вербер та ін.

Роман Лорана Гунеля «Бог завжди подорожує інкогніто» розрахований на раціональну, розумову здатність читача, що думає серйозно та зосереджено. Думка про життя тут переважає над безпосереднім її зображенням. У центрі роману – «вічні» загальнолюдські проблеми: істини та брехні, свободи та несвободи, творчості та догматизму, вірності та зради, любові та ненависті. Центральна проблема – проблема особистості в її зіткненні з навколишнім світом, коли часом неможливо змусити себе пересилити власну нерішучість і навчитися висловлювати свої бажання і добиватися того, чого прагнеш (Гунель, 2021: 51).

Прагнення до виявлення індивідуальної манери і смаків письменника не залишає нас байдужими до моральності світу, використовуючи своєрідні засоби, припускає визначення шляхів досягнення успіху у розвитку свого «Я», стимулює прагнення головного героя роману до особистісного самовдосконалення, викриває передумови розвитку особистості при регулюванні його психічного стану, на який дуже впливають зовнішні умови суспільства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням досліджень творчості французьких сучасників займалися окремі дослідники (Кочур, 2008; Гординський, 2004; Крат, 2012; Татура, 2008). Враховуючи загальний інтерес до французької сучасної романістики, не достатньо вивчені питання творчості даного автора. Аналіз еволюції головних героїв у романі Лорана Гунеля «Бог завжди подорожує інкогніто» ще не був предметом окремого наукового дослідження.

Мета статті – аналіз еволюції головних героїв в контексті зіткнення особистості з навколишнім світом у романі Лорана Гунеля «Бог завжди подорожує інкогніто».

Методологія і методи дослідження

Для реалізації мети використано системно-цілісний, формальний методи та метод напрацювання школи прицільного прочитання (close reading).

Результати та дискусії

Лоран Гунель – автор твору, людина прониклива, чудово розуміє психологію різного типу читачів, так пише свій роман, що, на наш погляд, людина консервативного і навіть ліберального способу думок не в змозі відразу пробитися до серцевини художнього задуму, тому що і оповідання, і детективна історія ретельно вплітається в тканину змісту, зображуючи аномалії побутового, сімейного життя. Тут обставини відтворені у згорнутому вигляді.

У романі два героя. Один – Алан Грінмор, перед яким розкривається складне дивовижне життя навколишнього світу.

Другий – Ів Дюбре, психіатр, невизнаний та засуджений за практикуючу лікарську діяльність і, як згодом виявиться, батько Алана Грінмора.

Юнак Алан Грінмор, від імені якого ведеться оповідання, – головний герой твору. У відкритій формі він розповідає про своє життя, хвилювання, тривоги, надії на краще існування. Це своєрідна сповідь, інтонація якої корениться у світовідчутті головного героя, у завзятому його бажанні міряти життя і людей міркою незалежної, вільної думки. Автор розкриває перед читачем подробиці життя підлітка, який рано відчув незадоволеність сьогоденням і тривогу за майбутнє.

Роздуми про власну долю, про основні принципи, необхідні для того, щоб зробити своє життя кращим, знайти любов і свободу, власне «Я», визнання оточуючих – юнака, не обтяженого багатими культурними традиціями, вихідця із середніх верств французького суспільства, – пропонують читачеві непростий шлях подолання у собі всіляких страхів та заборон.

Зміст і пафос роману – у протистоянні, у перемозі Алана Грінмора, особистості, начебто безправної та беззахисної, перед трагічними життєвими обставинами, над самим собою, над своїми страхами внаслідок зміни внутрішнього світу, набуття себе самого. «Алан, свобода всередині нас. Вона має виходити від нас самих. Не чекай, що вона прийде збоку», – такою є настанова батька Алана (Гунель, 2021:108).

Історія родини та життя матері й батька Алана виявиться бурхливою, повною таємниць, випробувань, жертв та любові. У творчості Л. Гунеля виражено внутрішній світ особистості головного героя роману, проявляється психологічний аналіз душевного переживання несумісності ідеального, духовного та буденного, матеріального. Мотиви поведінки героя роману постійно роздвоюються, і герой позбавляється цілісності.

В Аліні живуть і діють дві людини одночасно: одне «Я» контролюється свідомістю героя, а інше «Я» здійснює несвідомі душевні рухи та вчинки. Найважливіший засіб художньої виразності у романі – внутрішній жест, властивий герою твору.

Окремої уваги заслуговують і такі художні деталі, як звуки і запахи. Це – звуки улюбленої сонати Рахманінова, яку часто грав Дюбре; і в останню дорогу сонати Рахманінова теж проводжали Дюбре. Це – запахи: запахи хімікатів пральні вдома, запах вишуканого сорту сиру Samambert, запах сорту красного вина з півночі Франції. Це деталі, яких не знав головний герой, – юнак Алан Грінмор; це ще й вираз очей, світло, часопросторові маркери та ін.

Лоран Гунель застосовує в романі дотепний хід: він вводить в оповідання фігуру практикуючого у Франції психіатра Іва Дюбре (російського багатія Ігоря Дубровського), у майбутньому відомого фахівця у своєму колі, який одразу покинув вагітну жінку, коли дізнався, що вона вагітна, покинув дитину, яка ще не народилася. В надії на краще життя, у прагненні якось вижити, мати головного героя відразу почала зустрічатися з бізнесменом із Америки, серйозною людиною Грінмором, вони зустрілися у Франції, Грінмор прийняв цю дитину за власну, і вся родина переїхала до Америки. Грінмору було тридцять дев'ять, дружині – двадцять шість.

Новий батько Грінмор став Алану другим «справжнім» батьком із народження, але в економічні кризові роки президенства Рейгана він втратив роботу і почав пиячити. Дізнавшись правду про «незаконного» сина, він покинув родину, і більш ніколи і ніхто його не бачив. Таким чином, Алан втратив дитинство, безтурботність, рано подорослішав, по суті, зростав без батька, не був зобов'язаний триматися минулого, яке дуже цінував; зникли ті колишні близькі стосунки в родині, в яких нині вже не було нічого, крім взаємного нерозуміння.

Підліток, який в Америці отримав американське громадянство та ім'я, переживає дуже складні почуття – ревності, сумніви, страхи. Це страх за матір; після втечі чоловіка, відчайдушно борючись за виживання в чужій країні, вона змушена по шість годин працювати у пральні, переходити з однієї роботи на іншу у пошуках гідного існування. Життя приневолювало її постійною і напруженою працею добувати кошти для існування, у надії створення нової сім'ї міняти коханців, але всі спроби налагодити життя не мали жодного успіху.

Мати Алана плакала мрію побачити сина або перекладачем у Білому домі, або міністром закордонних справ. Після отримання Аланом очікуваного університетського диплома, який був втіленням її мрії впродовж життя, заповітною надією, вона померла наступного ж дня. Вона завжди пишалася його успіхами, але, насправді, справи з навчанням у Алана були не зовсім благополучні.

Спочатку він старанно навчався в коледжі, ліцеї при університеті, і оскільки в ліцеї були важливі досягнення у спорті, високий спортивний результат приносив визнання і нерідко служив платнею за навчання (як у минулому в багатьох європейських чи американських закладах освіти), наполегливою і старанною працею юнак домагався суттєвих успіхів. «Мати постійно на мене тиснула, бо вважала, що я недостатньо гарний. Я ненавидів бейсбол, але дуже любив маму і зробив би все, що завгодно, аби її не розчарувати», – зізнається Алан (Гунель, 2021:13).

Після закінчення університету, отримавши спеціальність з бухгалтерського обліку, Алан став фахівцем по роботі з постачальниками на одному великому підприємстві. Його перспективні результати зміцнювали віру матері у його професійну «геніальність» у праці та в обраному виді спорту. За наполяганням матері, він «визначився» під знаком «бейсболу», улюбленого виду спорту американців, як і регбі,

потім став ненавидіти бейсбол, не обзавівся друзями. Несподівано для всіх він раптом поїхав до Франції.

У Франції вільне володіння двома мовами та знання американського законодавства відкривало перед ним нові можливості та перспективи, але сумний досвід бейсболу назавжди відбив у нього бажання займатися спортом. Алан часто жалкував, що не народився в забезпеченій сім'ї, і був упевнений, що «набагато легше бути щасливим, коли народишся в заможній сім'ї, де все є, такі діти мають більше шансів здобути вищу освіту, ніж вихідці із середовища зі скромним достатком» (Гунель, 2021: 55–56).

Розлучення з сім'єю, оповідання про нещасну долю матері, яка заради майбутнього сина обдурила чоловіка, видавши чужу ненароджену дитину за його власну, зізнання у сварці між дружиною і чоловіком, що його син-підліток – зовсім не його син, все це – трагічні сторінки роману, драматичні роздуми Алана Грінмора про себе як жертву, коли батьки – і справжній, і названий – його покинули.

Він дуже потребував батьківської уваги, як будь-яка дитина, та схвалення так само, яких, на нашу думку, не вистачало й самому письменникові, батько якого пішов з життя у молодому віці. Лоран Гунель у посвяті роману пише: «Жану-Клоду Гунелю. Тату, мені так тебе не вистачає...» (Гунель, 2021).

На наш погляд, перед нами філософсько-психологічний роман, створений за законами, типовими для цього жанру. Природно, що в основі кожного жанрово-тематичного різновиду лежить один або кілька літературних формул, штампів, стереотипів, яких не уник і автор роману. Химерне поєднання та контраст реального та нездійсненого, трагічного та драматичного створює особливий світ – світ аномальний, неприродний, дивний.

Нам здається, що слово у творчості Л. Гунеля здатне передати всю складність суто суб'єктивного сприйняття світу, не втрачаючи свого предметного значення; воно набуває

багатозначності, випромінює безліч асоціативних зв'язків, наприклад, коли Алан прагне вирватися з реального світу в таємничий світ, який існує десь «там», поза земної дійсності у його спробі передсмертного рахунку «Крок...Крок...Ще крок, останній крок».

Роману властива ритміко-інтонаційна структура, проста, стримана і, водночас, виразна: *«рантом пішов дощ»*, і Алану відчайдушно захотілося жити і не полетіти з цього мокрого і слизького даху вниз. Такі «перемикання» розповіді з одних подій і часу в інші акцентують повторюваність у самому людському житті, аналогічність за змістом ситуацій та колізій. *«Дощ»* – виразна подробиця у романі, що несе смислове та емоційне навантаження, засіб зображення конкретності предметного світу, свого роду гарантія життєвої достовірності. Природне явище *дощ* у романі сприймається як виділений контекст, що створює підтекст: «Страх пройшов, ... розірвав ще одну маленьку ланку в нашійнику ... Алан наважився свідомо говорити незнайомій людині про все, що думав, і відчував себе вільним, вільним! І *дрібний дощик* хльостав... в обличчя, ніби пробуджуючи до життя» (Гунель, 2021: 100).

Пошуки свого місця в житті змусили Алана взяти свою долю у власні руки, він припинив бути жертвою. Так сталося з волі людини, яка не випадково опинилася в потрібний час у потрібному місці на дорозі Алана. У цей доленосний момент незнайомий чоловік врятував Алану життя, але натомість юнак дав йому зобов'язання дотримуватися всіх наступних несподіваних наказів та вказівок.

Наприклад, вбити незнайому людину, а в разі відмови – хтось вб'є тебе; не соромитися читати прилюдно *«Closer»*. Як відомо, таблоїд *«Closer»* має певну популярність у Франції, бо друкує світську хроніку з еротичним забарвленням: «Ти станеш вільним у той день, коли тебе перестане хвилювати, що про тебе думають люди, побачивши тебе з *Closer»* (Гунель, 2021: 111).

Слово письменника пов'язано з формуванням та передачею думок, з виразом почуттів, це забезпечує сферу емоційного стану героя. Примітно, що часом важко відокремити авторську мову від голосів персонажів. У романі «Бог завжди подорожує інкогніто» Л. Гунель вдається до прийому контрасту, зіставляючи та протиставляючи Алана колегам по біржі, надає виразність образу головного героя, різко відтінює його гідність, проте Алану ще не вистачає енергії, волі та наполегливості у досягненні мети стати вільним.

Нам здається, що не знайшовши себе, не розібравшись у собі, людині важко зрозуміти причину своїх бід та невдач. Схожі проблеми співзвучні, на наш погляд, у романі Елізабет Гілберт «Їсти, молитися, кохати» (Гілберт, 2015). Етичні пошуки свого «Я» розкриті в образі письменниці і журналістки Ліз, які починаються в Америці, але подальші події розгортаються в Італії, Індії і Індонезії, на Балі. Займаючись духовними практиками, у пошуках «свого Бога», «Я» – щастя та любові – головна героїня також прагне дізнатися, хто вона є насправді, зрозуміти, що для неї означає свобода та як їй вирватися із прагматичного знання, що поневолило суспільство.

Подорож допомагає їй зрозуміти, як можна обійняти світ ближнього, щоб він тобі відкрився, як відчуває інша людина свободу, любов, співчуття, милосердя, обов'язок. Любов, витікаючи від тебе, – єдиний шлях до Бога і щастя – це і є набуті правдивість, прощення і любов до себе. Розставання головної героїні Ліз з улюбленими людьми – з чоловіком, потім з коханцем – викликають такий же відчай, як і в головного героя Л. Гунель Алана, у французького підлітка, від розлучення з батьківщиною, який мимоволі став американським громадянином, від втрати матері.

Лоран Гунель лаконічно, але виразно показує ситуацію, що склалася в сім'ї Алана. «Навіть ставши дорослим, я продовжував розплачуватись за дитинство, якого

собі не обирав. Батьків уже не було поруч, а я все ще перебував у владі поганих наслідків їхнього виховання» (Гунель, 2021: 217); ці «погані наслідки» надовго вкоренили в підлітка невпевненість у собі.

На наше переконання, роману властива глибина соціально-художнього аналізу. Письменник справедливо вважає, що неблагополуччя в сім'ї – одна з причин гострої життєвої проблеми «матері-одиначки» у суспільному житті сучасної Франції, анархічного «бунтарства» підлітка, який несподівано для себе дізнався, що і «справжній» батько його покинув. Недосвідченість та життєва непристосованість у перші роки життя у Франції супроводжують юність Алана. «Щоб залишатися живими, треба залишатися всередині життя, тобто бути весь час у русі, весь час змінюватися», (Гунель, 2021: 147–148) – таке переконання Ігоря Дубровського (Іва Дюбре), це вистраждане ним право заповіту своєму синові Алану. Алан здогадався, що Ів Дюбре і був його справжнім батьком лише після його смерті.

Головний сенс персонажам та всьому змісту роману надають не спектри мотивів та асоціацій, які вони породжують, а сюжет роману, завершення обох ліній – батька та сина. Щоб надати достовірність фантастичним нереальним подіям, що відбуваються, автор вказує адресу будинку Іва Дюбре: 23 Авеню, Анрі-Мартен, 75116, Париж, і опис розкішного особняка з різьбленого каменю, з мармуровими сходами, який віддано охороняв величезний чорний доberman на прізвисько «Сталін».

Батько Алана, Ігор Дубровський, п'ятнадцять років розшукував сина, налагодив стеження за ним і знав про нього все: його почуття, нерішучість, страхи та розчарування. Послідовно виконуючи всі вказівки батька, нарешті, за його допомогою звільняючись від «нашийника боязкості» (Гунель, 2021: 465) як «нашийника рабства», Алану вдається досягти успіху: у двадцять чотири години стати обраним президентом однієї з найбільших компаній з працевлаштування «Дюнкер

Консалтинг»; «Твоє життя проходить у підпорядкуванні, тому ти не відчуваєш себе вільним. І... ти хочеш підкорятися» (Гунель, 2021: 107). З великої практики відомого психіатра Іва Дюбре випливає висновок: «Знаєш, людей переробити неможливо. Можна тільки вказати їм шлях і вселити величезне бажання його подолати» (Гунель, 2021: 451).

Бути по-справжньому вільним, встояти в єдиноборстві з системою, владою (їх у романі уособлюють Марк Дюнкер, який створив бюро з працевлаштування «Дюнкер Консалтинг», Джек Керсьєль, фінансовий директор, безпосередній офісний начальник Алана – Люк Фостер) – це одна з невирішених проблем сучасного суспільства.

Автор неупереджено подає інформацію про обстановку в бюро, що не допомагала зняти напругу в роботі, зраду та заздрість колег (Тома, Мікаель, Ванесса та ін.). Вживати в такій обстановці Алану допомагала любов до подруги Одрі, яка навчалася в Школі образотворчих мистецтв, можливість Одрі розкрити всі сили своєї натури у своїй любові до нього. Її образ у романі змальований з дивовижним проникненням у її душевний стан.

Так можна чи не можна встояти в єдиноборстві з навколишнім середовищем? Виявляється – можна. Зламати людину, якщо вона сама цього не хоче, складніше, ніж її вбити. «Померти на Ейфелевій вежі ... У цьому є щось грандіозне. Це буде реванш за все невдале життя» (Гунель, 2021: 23), – утопічне бачення світу оголює душевну еволюцію Алана – від юнацької віри в життя і людей до невіри, до охолодженого погляду на життя.

Соціальна та моральна проблематика збігаються у романі. Письменник припускає думку про те, що підлітки сучасної Франції, чийх смаків і прагнень Алан не поділяв, об'єднуються в групи не через свою природну зіпсованість, а тому, що це дає їм якусь, хоча найчастіше – ефемерну надію протиставити себе байдужому і холодному світу: «Ми всі народжуємося з однаковими потенціями впевненості у собі, ...

а потім починаємо сприймати коментарі наших батьків, нянь, викладачів, ... коли вони бачать все в поганому світлі, без кінця лаючи і дорікаючи нам, загострюючи нашу увагу на недоліках, прорахунках і недоглядах, у нас розвивається звичка недооцінювати себе і комплекс неповноцінності» (Гунель, 2021: 216). Скоріше за все, звідси причини виникнення алкоголізму, наркоманії, проституції, картьярської, ігрової залежності та інші, порочні за своєю сутністю, звички, що посилюють відчуття безвиході та фантасмагорії життя.

Остання зустріч головного героя з Дюбре в ресторані на Ейфелевій вежі, металеві балки якої Алану були надто добре знайомі й «нахабно посміювалися над ним, нагадуючи про відчай і минулі страхи» (Гунель, 2021: 454) сприймається читачем як картина невловимих відчуттів його душі: слова попливли в повітрі, як кільця диму. Письменник порушує традиційну умовність метафоричної мови: «балки посміювалися» – це спалах свідомості, враженої новизною побаченого, які фіксує несподіванку зв'язків, що відкриваються.

Метафори в тексті переважно зорові, а в романі – переважно умоглядні. Зовні помічена подібність – привід до подальшого розгортання образу: Алан у рідному батькові знаходить опору і знаходить відповіді на тривожні питання; він зміг змінити свій душевний світ і знайшов себе, а допоміг йому в цьому набутий досвід при участі Дюбре: «Життя – це тобі не теорія. Я вірю лише у пережитий досвід. Тільки пережитий досвід здатний змінити людину» (Гунель, 2021: 74).

Висновки

Роман «Бог завжди подорожує інкогніто» постає в один ряд із кращими французькими бестселерами. Картини, створювані автором, вражають тим, що можна було б назвати «ефектом присутності», бо письменник ніби поєднує власний погляд на зображуване з поглядом «зсередини». Автор показує цілу систему взаємопов'язаних образів. Свою авторську

позицію він чітко проявляє в епілозі роману. Ми спираємось на аналіз тексту за критеріями авторського наративу: ти щасливий, коли міняєшся сам, а не коли щось міняється навколо. Перспективи подальших досліджень бачимо в розкритті поетики, проблематики, образів інших творів сучасного французького письменника Лорана Гунеля.

Література

- Гілберт, Е. (2015). *Їсти, молитися, кохати*. Львів: Видавництво Старого Лева.
- Гординський С. (2004). Французькі поети українською мовою. *На переломі епох. Літературознавчі статті, огляди, есеї, рецензії, спогади* (сс. 419–427). Львів: Світ.
- Гунель, Л. (2021). *Бог всегда путешествует инкогнито*. Пер. с фр. О. Егоровой. Москва: Иностранка, Азбука-Аттикус.
- Кочур, Г. (2008). Етапи розвитку (Французька література в українських перекладах). А. Кочур, Г. Кочур. *Література та переклад: Дослідження. Рецензії. Літературні портрети. Інтерв'ю*. Т. 1 (сс. 74–84). Київ: Смолоскип.
- Крат, Ю. (2012). Феномен «Іншого» в екзистенціальній філософії Ж.-П.Сартра. *Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках*, 2 (23), 161–165. Режим доступу: <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/503>
- Татура, І. В. (2008). Французька антидрама: своєрідність поетики. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, 41, 190–193.

References

- Gilbert E. (2015). *Yisty, molytysia, kokhaty [Eat, pray, love]*. Lviv: Vydavnytstvo Staroho Leva.
- Hordynskiy S. (2004). Frantsuzki poety ukrainskoiu movoiu [French poets in Ukrainian]. *Na perelomi epokh. Literaturoznavchi statti, ohliady, esei, retsenzii, spohady – At the turn of the era. Literary articles, reviews, essays, reviews, memoirs* (pp. 419–427). Lviv: Svit.

- Hunel L. (2021). *Boh vsehda puteshestvuet ynkohnyto [God always travels incognito]*. Moskva: Ynostranka, Azbuka-Attykus.
- Kochur H. (2008). Etapy rozvytku (Frantsuzka literatura v ukrainskykh perekladakh) [Stages of development (French literature in Ukrainian translations).]. A. Kochur, H. Kochur. *Literatura ta pereklad: Doslidzhennia. Retsenzii. Literaturni portrety. Interv'iu – Literature and translation: Research. Reviews. Literary portraits. Interview*. Vol. 1 (pp. 74–84). Kyiv: Smoloskyp.
- Krat Yu. (2012). Fenomen «Inshoho» v ekzystentsialnii filosofii Zh.-P.Satra [The phenomenon of the “Other” in the existential philosophy of J.-P. Sartre]. *Epistemolohichni doslidzhennia v filosofii, sotsialnykh i politychnykh naukakh – Epistemological studies in philosophy, social and political sciences*, 2 (23), 161–165. Retrieved from: <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/503>
- Tatura I. V. (2008). Frantsuzka antydrama: svoieridnist poetyky [French anti-drama: the originality of poetics]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka – Bulletin of Zhytomyr Ivan Franko State University*, 41, 190–193.

Інформація про автора

Разуменко Ірина Василівна – кандидат філологічних наук, професор кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, вул. Валентинівська, 2, м. Харків, 61168, Україна e-mail: i.v.razumm@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-2579-9766>

Razumenko Iryna, PhD in Philology, of the Department of Foreign Literature and Slavic Languages named after prof. M. Hetmanets, Kharkiv National Pedagogical University, str. Valentynivska, 2, Kharkiv, 61168, Ukraine e-mail: i.v.razumm@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-2579-9766>